

Una oportunitat per al nostre model de benestar

Ariane Aumaitre, Investigadora al Departament de Ciències Polítiques i Socials de l'European University Institute in Florence.

“Basar la resposta social a la crisi en mesures de desocupació, encara que es flexibilitzin les condicions d'accés a aquestes, podria deixar enrere alguns col·lectius especialment vulnerables.”

La crisi causada per la Covid-19 està posant a prova no sols el nostre sistema sanitari, sinó també els mecanismes del nostre Estat de Benestar. En un període de temps molt reduït, gran part de la nostra economia ha entrat en estat d'hibernació, mentre que milers de persones han perdut les seves fonts d'ingressos, demandant a l'Estat una resposta ràpida, contundent i d'abast tan gran com sigui possible.

Davant d'aquesta situació, la resposta social s'ha articulada, principalment, a través de mesures relacionades amb la desocupació i, en particular, a través de l'ús dels ERTOS, si bé s'han inclòs també mesures per a grups més específics (fixos discontinus, alguns contractes temporals, personal domèstic o autònoms). Optar per aquesta via ha permès a l'Estat complir un dels objectius principals: el de la rapidesa; però corre el risc d'anar en detriment d'aconseguir l'abast més gran possible.

Espanya compta amb un mercat laboral especialment dualitzat, amb una alta incidència de contractes temporals i una elevada precarietat, situacions que afecten precisament els treballadors amb ingressos més reduïts. En aquest context, basar la resposta social a la crisi en mesures de desocupació, encara que es flexibilitzin les condicions d'accés a aquestes, podria deixar enrere, precisament, alguns col·lectius especialment vulnerables.

L'exemple més clar és el dels treballadors temporals sense dret a desocupació: si bé el govern ha creat una prestació per a aquells amb un contracte temporal de més de dos mesos que hagi acabat durant l'estat d'alarma, a Espanya un 42% dels contractes temporals tenen una durada de menys d'un mes. Existeixen, a més, treballadors el contracte dels quals va acabar prèviament a l'estat d'alarma, sense dret a desocupació i que ara no poden buscar un altre treball.

Per sectors econòmics, trobem una preocupant relació negativa entre el risc de paralització d'una professió a causa de la Covid i la renda mitjana d'aquests. Així, segons dades de l'Enquesta de Condicions de Vida, els treballadors de les tres professions amb un major risc de paralització econòmica -construcció, hostaleria i personal domèstic- es troben per sota de la renda disponible mitjana a Espanya. Hi ha indicis per creure, per tant, que les conseqüències de la crisi podrien ser més dures per a aquells col·lectius més vulnerables de partida. Per a aquests grups, fins i tot el 70% d'ingressos que mantindrien en cas d'ERTO podrien suposar una situació d'estrès econòmic afegit i amb possibles conseqüències a llarg termini.

“Per sectors econòmics, trobem una preocupant relació negativa entre el risc de paralització d'una professió a causa de la Covid i la renda mitjana d'aquestes.”

Quines alternatives de polítiques públiques podrien proporcionar una protecció igual de ràpida, però també inclusiva? Alguns països com el Canadà han optat per prestacions de caràcter quasi universal, mitjançant un pagament de 1.300€ al mes durant quatre mesos per a tots aquells que hagin perdut la seva ocupació o font d'ingressos a causa de la pandèmia.

En aquesta línia, l'economista Toni Roldán proposava per a Espanya una renda de 1.000€ al mes durant tres mesos per a totes les persones en edat de treballar, que seria recuperada per l'Estat el 2021 en cas que aquestes persones no haguessin perdut els seus ingressos. Aquest tipus de mesures permeten arribar a gairebé tota la població i fer-ho de manera ràpida en reduir els condicionants.

El govern, per part seva, ha optat per una opció que pensa ja en el llarg termini: l'aprovació de l'Ingrés Mínim Vital ha suposat un canvi gairebé sense precedents en el nostre model de benestar, en tractar-se d'una mesura no basada en

contribucions i dissenyada específicament per a les famílies més vulnerables. Si bé no es tracta d'una mesura per a la pandèmia, no hi ha dubte que ajudarà a atenuar l'impacte econòmic **d'aquesta entre aquelles persones** a les quals no **s'hagi arribat amb altres mesures**.

“L'aprovació de l'Ingrés Mínim Vital
ha suposat un canvi gairebé sense precedents
en el nostre model de benestar.”

No es tracta necessàriament d'avançar cap a un sistema de protecció social més generós, sinó d'adaptar les seves prestacions a les necessitats de la societat. Aquest no és un repte nou per al nostre Estat de Benestar, però sí una necessitat accentuada en un moment en el qual una quantitat de població sense precedents en democràcia està necessitant una xarxa de seguretat. Potser és en aquest moment, en el qual són necessàries grans respostes, quan pugui obrir-se una finestra d'oportunitat per a avançar cap a un sistema social més eficient, però també més inclusiu.